

Výzkum potřeb a nového přístupu k analýze a hodnocení rizik průmyslových havárií a systémům řízení bezpečnosti jako nástroje zvýšení bezpečnosti v podnicích s vysokým rizikovým potenciálem - informace o projektu

 14.10.2015

RESEARCH OF REQUIREMENTS AND NEW APPROACH FOR INDUSTRY ACCIDENT RISK ANALYSIS AND RISK ASSESSMENT AND FOR SAFETY MANAGEMENT SYSTEMS AS IMPLEMENT FOR INCREASING OF SAFETY IN HIGH-RISK POTENTIAL ESTABLISHMENTS - SHORT INFORMATION ABOUT RESEARCH PROJECT

Stanislav Malý¹, Vilém Sluka¹

¹Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., Jeruzalémská 9, Praha 1, malys@vubp-praha.cz; sluka@vubp-praha.cz

system řízení bezpečnosti

analýza rizik

hodnocení rizik

Abstrakt

Článek poskytuje informaci o cílech a výsledcích projektu TB010MZP059 „Výzkum potřeb a nového přístupu k analýze a hodnocení rizik průmyslových havárií a systémům řízení bezpečnosti jako nástroje zvýšení bezpečnosti v podnicích s vysokým rizikovým potenciálem“.

Klíčová slova: analýza rizika, hodnocení rizika, systém řízení bezpečnosti

Abstract

The article provides the information about the objects and results of the project TB010MZP059 „Research of requirements and new approach for industry accident risk analysis and risk assessment and for safety management systems as implement for increasing of safety in high-risk potential establishments“.

Keywords: risk analysis, risk assessment, safety management system

Úvod

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., a TLP, spol. s r.o., řešily společně v období leden 2013 až prosinec 2014 za podpory Technologické agentury ČR v rámci programu Beta projekt **TB010MZP059 „Výzkum potřeb a nového přístupu k analýze a hodnocení rizik průmyslových havárií a systémům řízení bezpečnosti jako nástroje zvýšení bezpečnosti v podnicích s vysokým rizikovým potenciálem“**. Původní termín řešení byl 1. 1. 2013 – 30. 6. 2014, ale byl prodloužený do 31. 12. 2014 z důvodu schváleného odkladu doložení 2 výsledků z projektu - návrhů novelizace metodických pokynů „Analýza a hodnocení rizika závažné havárie“ a „Systémy řízení prevence závažné havárie“, které mají být promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence příslušného poskytovatele (Hneleg). Tento odklad byl nutný z důvodu, že oba metodické pokyny jsou v detailu navázány a závislé na implementaci směrnice EU "SEVESO III" do českého právního řádu, který tuto implementaci řeší vydáním nového zákona o prevenci závažných havárií a prováděcí legislativy. Návrh zákona byl dán do vnějšího připomínkového řízení MŽP v červnu 2014 a vypořádání připomínkového řízení probíhalo v dalších měsících roku 2014. Zákon s prováděcími vyhláškami k datu zhotovení tohoto článku ještě nebyl přijat.

Předmět řešení

Projekt **TB010MZP059** byl veřejnou zakázkou v *Programu veřejných zakázek ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích pro potřeby státní správy „BETA“*, který organizuje a řídí Technologická agentura České republiky. Tento program je určen pro orgány státní správy pro řešení jejich výzkumných potřeb. Ministerstvo životního prostředí (MŽP) je ústředním správním úřadem na úseku prevence závažných havárií podle zákona o prevenci závažných havárií. V rámci implementace nové směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU (SEVESO III) ze dne 4. 7. 2012 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek a o změně a následném zrušení směrnice Rady 96/82/ES (SEVESO II), členské státy EU musí v oblasti prevence závažných havárií do 31. 5. 2015 uvést do souladu s novou směrnicí své právní předpisy. MŽP zodpovídá za přípravu návrhu nové právní úpravy v oblasti prevence závažných havárií. Tato právní úprava bude doplněna, tak jako u dosud platného zákona o PZH metodickými pokyny a dalšími podpůrnými materiály. Vzhledem k vývoji v oblasti PZH a získaným zkušenostem v praxi při aplikaci zákona bylo žádoucí tyto skutečnosti vzít v úvahu při implementaci směrnice SEVESO III. Toto vedlo k vyhlášení tohoto projektu, jehož cílem je zdokonalení metodik, dozorových činností a získání nových poznatků, dovedností a postupu, které budou určeny pro zvýšení kvality a efektivity výkonu státní správy a správních úřadů a povedou ke zkvalitnění rozhodovacích, hodnotících a řídicích procesů při výkonu jejich činnosti.

Cíle projektu

Cíly projektu byly zdokonalení metodik, dozorových činností a získání nových poznatků, dovedností a postupů, které budou určeny pro zvýšení kvality a efektivity výkonu státní správy a správních úřadů a povedou ke zkvalitnění rozhodovacích, hodnotících a řídicích procesů při výkonu jejich činnosti. Požadovanými výsledky projektu byly:

- Návrh novelizace metodického pokynu „analýza a hodnocení rizika závažné havárie“;
- Návrh novelizace metodického pokynu „systémy řízení prevence závažné havárie“;
- Návrh novelizace vyhlášky č. 256/2006 Sb.;
- Certifikovaná metodika přístupu k analýze a hodnocení rizik průmyslových havárií.

Řešení projektu

V rámci řešení projektu bylo stanoveno 5 etap. V **první etapě** byla provedena rešerše aktuálně používaných postupů v oblastech analýzy rizik a systému řízení bezpečnosti podniků. Dále byly porovnány směrnice SEVESO II a SEVESO III a

vyhodnoceny změny, které je nutné při implementaci směrnice do českého právního řádu vzít v úvahu. Jako další podpůrný materiál byly shromážděny a vyhodnoceny informace týkající se nedostatků ve zpracování analýzy a hodnocení rizik a nedostatků v nastavení a popisu systému řízení bezpečnosti v bezpečnostní dokumentaci. Také byla věnována pozornost nedostatkům v předmětných metodických pokynech a nedostatkům ve výkonu prevence závažných havárií (PZH) participanty systému PZH. Výstupem z této etapy jsou dílčí zprávy, které byly doplněny návrhem optimalizace rolí jednotlivých participantů systému PZH. **Druhá etapa** byla identifikace aktuálních potřeb vyplývajících z rešerše a deskripce současného stavu

a získaných zkušeností s danou problematikou, z požadavků evropské legislativy (SEVESO III), nového systému klasifikace nebezpečných látek a nových poznatků v analýzách

a hodnocení rizika a systémů řízení bezpečnosti. V práci v této etapě byly využity dílčí zprávy z první etapy, které byly doplněny studiem problému nového zdroje rizika podzemních zásobníků plynu. Dále byly studovány stávající přístupy k určování příčin vzniku závažných havárií, porovnávány různé přístupy ve světě k selekci zdrojů rizik, studována otázka volby kritérií pro odhad následků a dopadů závažné havárie a byla věnována pozornost domino efektům. Co se týče dalšího tématu spolehlivosti lidského činitele, pak byla věnována pozornost stavu aplikace metodického pokynu v současné praxi PZH a zlepšení hodnocení spolehlivosti lidského činitele. V další části byl studován přístup k míře rizika hodnocení rizika v různých zemích. Co se týče systému řízení bezpečnosti, pak bylo zkoumáno, jaké jsou příčiny neuspokojivého stavu v této oblasti. Byly vypracovány dílčí zprávy s návrhy na zlepšení stavu ve všech citovaných oblastech. V **třetí etapě** byla věnována pozornost roli integrované inspekce v rámci PZH a stavu posuzování bezpečnostní dokumentace. V předstihu byl vypracován návrh změny přílohy č. 1 vyhlášky č. 256/2006 Sb. Dále byly definovány nezbytné požadavky a změny v procesu posuzování bezpečnostní dokumentace. Ve **čtvrté etapě** byla věnována pozornost analýze problematiky přístupu k analýzám a hodnocení rizika a nastavení systémů řízení prevence havárií v různých typech podniků. Byly porovnány požadavky na provozovatele ve skupině A a B v oblasti analýzy a hodnocení rizik a systému řízení bezpečnosti ve směrnících SEVESO II a SEVESO III a studovány některé postupy v zahraničí k tomuto problému. V **páté etapě**, která časově byla prodloužena, byly zpracovány výstupní dokumenty:

- ▣ návrh novelizace metodického pokynu „Analýza a hodnocení rizika závažné havárie“,
- ▣ návrh novelizace metodického pokynu „Systémy řízení prevence závažné havárie“,
- ▣ návrh novelizace vyhlášky č. 256/2006 Sb., (aktualizován první návrh podaný v 3. etapě), a
- ▣ certifikovaná metodika přístupů k analýze a hodnocení rizik průmyslových havárií.

Projekt byl ukončen závěrečnou zprávou k projektu.

Závěr

Projekt kromě splnění přípravy výše uvedených výstupních dokumentů poskytl řadu dalších materiálů, které budou využity v praxi prevence závažných havárií.

Vzorová citace

MALÝ, Stanislav; SLUKA, Vilém. Výzkum potřeb a nového přístupu k analýze a hodnocení rizik průmyslových havárií a systémům řízení bezpečnosti v podnicích s rizikovým potenciálem : informace o projektu. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti* [online], 2015, roč. 8, č. 2-3. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-02-03-2015/projekt-vyzkum-analyz.html>>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:

[Ing. Vilém Sluka](#)

[RNDr. Stanislav Malý, Ph.D. DBA](#)